

CONGRESUL AL VI-LEA AL BIBLIOTECARILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
SECTIUNEA „BIBLIOTECI UNIVERSITARE, SPECIALIZATE”

IMPLICAȚII BIBLIOTECARE ÎN CREAREA MEDIULUI INFORMAȚIONAL ELECTRONIC

Lina MIHALUȚA, șef Serviciu Catalogare, Clasificificare
Biblioteca Științifică, US „A.Russo”, Bălți

Aplicarea tehnologiilor care permit accesarea și consultarea la distanță a oricărui gen de documente se practică deja în mai multe instituții și domenii, înțietatea însă, în opinia noastră, o dețin bibliotecile. Televiziunea, Internetul, noile medii informaționale aduc lumea aproape de noi, distanțându-ne astfel de modelul tradițional. **Omul modern beneficiază de:**

- acces la o uriașă cantitate de informații;
- comunicare rapidă prin intermediul poștei electronice, etc.

Utilizatorii bibliotecilor nu au cum să rămână în afara acestor schimbări radicale, întrucât beneficiază nemijlocit de serviciile pe care biblioteca le furnizează online.

Pagina Web care conține informații despre serviciile propuse de bibliotecă este o modalitate eficientă de a face mai tranșante ofertele. Pe măsură ce serviciile furnizate on-line devin mai numeroase și mai atractive, atingând apogeul prin pu-

nerea la dispoziție a documentelor în formă digitizată, numărul utilizatorilor și, respectiv, al accesărilor crește spectaculos.

O prioritate în activitatea bibliotecilor universitare este promovarea colecției de documente prin achiziționarea lucrărilor științifice conform profilului specializărilor și specialităților universitare și a problemelor de interes științifico - cultural, proces destinat asigurării accesului larg al beneficiarilor la diverse surse de informare.

În era Internetului, răsfoitul paginilor unor cărți pare pentru mulți tineri un exercițiu antic. Adaptându-se noilor cerințe, biblioteca oferă astăzi utilizatorilor posibilitatea documentării (pe cale electronică) în orice domeniu, de exemplu, lectura ziarelor, revistelor, cărților etc..

Completarea fondului de publicații al bibliotecilor universitare se realizează în conformitate cu disciplinele și planurile de învățământ ale acestor instituții și, totodată, la propunerile cadrelor didactice și la solicitările studenților. Fondul documentar al bibliotecii, ca-

re are un caracter specializat, este completat cu publicații atât în formă tradițională, cât și cu documente electronice, baze de date.

Documentul electronic plasat pe Internet poate fi și este consultat de oricare utilizator aflat în orice parte a lumii. Totodată, beneficiarii nu sînt în relații directe cu cei care gestionează colecțiile bibliotecii. Astfel, relația bibliotecar - utilizator devine una virtuală.

O bibliotecă digitală conține neapărat un Catalog electronic, care însumează descrierile bibliografice și "depozitul de publicații" în format electronic constituit din pagini Web sau full-texte. Se creează colecții în format digital care oferă publicului posibilități reale de utilizare.

Obiectivul bibliotecii digitale este asigurarea accesului la fondul de carte digitizat.

În acest context, Biblioteca Științifică a USB „A. Russo”, care se numără printre instituțiile cu un pronunțat apetit pentru noutate și modernizare, a lansat o nouă versiune a paginii Web <http://libruniv.usb.md/>, care conține următoarele:

- Catalogul electronic on-line;
- Resurse Web;
- Biblioteca digitală;
- Pagina utilizatorului;
- Expoziții on-line etc.

Formarea bibliotecii digitale s-a axat pe anumite criterii. Înainte să înceapă acest proces important, a fost elaborat un proiect în care au fost specificate motivele și posibilitățile de digitizare a unui document sau a unei colecții.

A fost analizat modul de accesare a materialelor digitizate. Tehnologi-

ile digitale pot deschide noi direcții de analiză și de cercetare a colecției bibliotecii. Accesul la materiale este unul facil, astfel că aceste resurse pot fi accesate simultan de mai mulți utilizatori.

Motivarea creării bibliotecii digitale:

- conținutul intelectual și științific al documentului;
- insuficiența numărului de exemplare solicitate;
- existența unei cereri permanente a informațiilor și a textelor integrate ale documentelor;
- asigurarea studierii concomitente a documentelor.

Posibilități reale:

- echipament tehnic adecvat;
- cunoștințe avansate în domeniu;
- specialiști cu abilități oportune;
- scanarea documentului tipărit.

Pași de realizare:

- colectarea resurselor în format electronic;
- selectarea resurselor pentru scanare;
- prelucrarea tehnică a publicațiilor scanate;
- catalogarea în TINLIB prin atribuirea metadatelor necesare pentru regăsirea lor în catalogul electronic.

Avantaje și facilități:

- acces rapid la surse integrale și la părți componente ale unui document;
- vizualizarea documentelor grafice, inclusiv hărți, atlase;
- siguranță și facilități de conservare;
- informația digitală poate

fi accesată de la orice terminal.

Modalități de accesare:

- pictograma *Catalogul electronic*;
- rubrică meniu *Biblioteca digitală*.

Catalogarea se face în sistemele locale pe palier bibliografic general, iar informația este regăsită de către utilizatori în catalogul electronic, concomitent și pe Pagina Web, prin accesarea Bibliotecii digitale, unde utilizatorii pot accesa (din topul lucrărilor expuse) publicațiile convertite și ordonate pe domenii, conform CZU.

Prelucrarea resurselor informaționale se realizează în conformitate cu rigorile și tehnologiile adaptate.

Catalogarea TINLIB

- T Series V.410
- Nume element multimedia : **Texte de prelegeri la modulul Istoria limbii române**
- Cale fișier : **fulltext/cantemir**
- Nume fișier : **ist_lrom.pdf**
- Dimensiune fișier:
- Aplicație :
- URL :
- Format :
- Preț :
- Note :
- Catalogat : **20/11/2007**
- Catalogat de : **s.i. Ciobanu Vladimир**
- Full-text-carte : **Texte de prelegeri la modulul Istoria limbii române**

La momentul actual, *Biblioteca Digitală* cuprinde, cu precădere, lucrările profesorilor universitari și ale bibliotecarilor și înglobează 80 de titluri. Toate lucrările sînt pre-

zentate full-text, format PDF cu acces nelimitat, fără posibilități de modificare a conținutului.

Biblioteca, prin serviciile sale de referințe, asigură informarea și documentarea utilizatorilor. Această formă de activitate se realizează atît în format tradițional, cît și în cel electronic. În rubrica *Publicațiile Bibliotecii* sînt poziționate lucrările bibliotecii, grupate în subrubrici:

- Monografii
- Materialele conferințelor
- Colecții bibliografice (Bibliografii / biobibliografii)
- Colecția Cultura informațională
- Alte publicații

Prin Baza de date locală *SumarScanat* oferă utilizatorilor informații din sumarele cărților și revistelor din Serviciul Limbi și Literaturi Străine. *Baza de date Lucrărilor muzicale de pe discurile de vinil (MP3)* conține 1600 titluri de opere muzicale (înregistrate de pe 80 CD-uri și 80 discuri de vinil) trecute printr-o sinteză și purificare acustică.

La momentul actual, bibliotecarii prelucrează articolele scanate din publicațiile pe care nu le deține Biblioteca, dar care fac parte din DLU (Depozitul Legal Universitar) și care în perspectivă vor fi localizate în Biblioteca digitală on-line.

Biblioteca Universitară dispune de un impunător potențial documentar în format tradițional și modern și care le oferă tinerilor posibilitatea să obțină studii calitative.

Asistența informațională poartă însemnele modernizării, consumatorii sînt personajele principale în activitatea noastră, bibliotecarii aflîndu-se în permanență în căutarea și implemen-

țarea noilor metode de raționalizare și optimizare a activității. Succesele economice ale statelor lumii sînt determinate și de calitatea sistemelor de învățămînt, de unde și importanța procesului de evaluare a calității învățămîntului.

Acreditarea este un examen serios al calității instituțiilor de învățămînt național și internațional. Acreditarea instituțiilor de învățămînt de stat și private din Republica Moldova, bazată pe evaluarea tuturor domeniilor de activitate, are drept scop determinarea capacităților colectivelor acestora de a realiza calitativ obiectivele prevăzute de *Legea învățămîntului*, aflate în vigoare acum, iar în timpul apropiat de *Codul Învățămîntului*.

În procedura de acreditare, conform statutului școlii superioare, un rol deosebit îl are evaluarea planurilor de studii, cantitatea și calitatea literaturii științifico - didactice destinate studenților, baza info - documentară pentru desfășurarea procesului de instruire, aportul bibliotecii, baza activității de cercetare și de obținere a informației, echipamentul modern, calculatoarele performante care fac posibilă navigarea, consultarea, stocarea și prelucrarea oricărui gen de documente.

Biblioteca, de rînd cu toate facultățile, este implicată direct în acest proces prin punerea în practică a unui eficient program de valorificare a potențialului științific, tehnic și uman, utilizîndu-se în acest scop softul integrat de bibliotecă TINLIB. Biblioteca dispune de un catalog electronic, care înmagazinează peste 250 000 de înregistrări, oferind prin OPAC informații din colecțiile deținute

- cărți, publicații periodice, materiale AV (audio-video casete, discuri, filme, microfilme, slaiduri), documente electronice (CD și DVD).

Programul **"Dotarea lectoratelor"** este utilizat în scopul selectării surselor documentare în conformitate cu nomenclatorul disciplinelor de studii, tipurilor de documente, pe limbi. Utilizînd "Macheta de căutare QBF – (vedete de subiect), bibliotecarii Serviciului Catalogare Clasificare verifică realizarea procesului de dotare a lectoratelor cu literatură în colecțiile bibliotecii. Fiecare disciplină de studii este supusă unei cercetări minuțioase în scopul determinării nivelului de asigurare cu literatură științifică și didactică (manuale, programe, metodici etc.). În paralel cu analiza statistică, sînt realizate buletine informative tradiționale, dar și în format electronic.

Această operațiune indică asigurarea documentară pentru fiecare disciplină și dă posibilitate bibliotecarilor de la serviciul Achiziție să-și proiecteze strategii eficiente de dezvoltare a colecției.

Informația de mai jos prezintă un exemplu de aplicare a Programului **Dotarea Lectoratelor** în cazul analizei privind asigurarea cantitativă a disciplinelor de studii la Facultatea Economie. Datele sînt stabilite în baza Catalogului electronic din perioada 1990 - 2008. Dotarea lectoratelor la Facultatea Economie, Catedra Contabilitate și Audit. Analizînd baza de date locală pentru disciplinele de studiu din cadrul

catedrei date constatăm că sînt puse la dispoziție 3 468 de titluri / 15 055 exemplare de documente științifice și didactice.

Împreună cu bibliografiile selective sînt oferite și liste de seriale: periodice (reviste / ziare), anale ale instituțiilor de învățămînt din Republica Moldova, România și din alte țări, adrese ale resurselor electronice, bazelor de date la care Biblioteca are acces.

Analiza statistică Bibliografie selectivă Periodice

Asigurarea cu literatură științifică și didactică a elevilor Colegiului Pedagogic se face conform Regulamentului despre: "Organizarea și dirijarea procesului educațional în învățămîntul preșcolar, gimnazial și liceal". Anul de studii 2003 - 2004: Sugestii și recomandări metodologice și manageriale. Ch.: Știința, 2003 (actualizat parțial pînă la 1.06.2008).

Dotarea cu literatură didactică (manuale, programe, metodici, teste) a disciplinelor de bază pentru BAC - 2008 intrate în colecția Bibliotecii Științifice.

Analiza efectuată în scopul determinării asigurării cu literatură a disciplinelor pentru examenele de BAC ne-a demonstrat că avem o acoperire suficientă în acest sens. Datele sînt stabilite în baza Catalogului electronic 1990 - 2008 (01.06.2008). Studiul efectuat ne demonstrează următoarea situație statistică la disciplinele pentru BAC - în total 2 071 titluri / 19 562 ex., inclusiv literatură didactică.

Fișierul de Autoritate auctoriale (autori persoane

fizice) al bibliotecarilor Bibliotecii Științifice.

Dacă aruncăm o privire asupra cataloagelor on-line ale altor biblioteci, constatăm că există o gamă variată de fișiere de autoritate, care diferă de la o instituție la alta. În funcție de opțiunile fiecăreia, unele modele de fișiere de autoritate sînt simple, iar altele de o complexitate mai mare. Simple sau complexe, aceste modele trebuie să respecte anumite reguli și principii de bază oferite de Manualul UNIMARC - Authorities și de Declarația de Principii de la Frankfurt.

În anul 2004, CCB SIBIMOL la una din ședințele grupului de lucru a lansat o instrucțiune cu privire la "Crearea Fișierelor de autoritate auctoriale (autori - persoane fizice)" în programul TINLIB. Instrucțiunea stipulează recomandări utile pentru procesul de constituire a Fișierului:

- definiții;
- criterii de selecție;
- schema prezentării conținutului înregistrat;
- mostre de completare.

Conform acestei instrucțiuni, Biblioteca Universitară bălțeană a avut sarcina de a construi *Fișierul de autoritate al profesorilor și, în continuare, al bibliotecarilor*. În acest scop a fost formată o echipă de bibliotecari, care au fost antrenați în completarea Fișierului respectiv.

Sursele pe care se bazează construirea Fișierului de autoritate al bibliotecarilor sînt:

- studierea documentelor cu privire la completarea Fișierului de Autoritate (Instrucțiunea Fișierului de Autoritate auctoriale (autori - per-

- soane fizice) în TINLIB (autor - Biblioteca Națională);
- structura Fișierului de Autoritate (Chestionar DIB ULIM);
- mostra de Fișier de Autoritate (BNRM).
- Etapele de realizare:**
- analizarea și discutarea câmpurilor FA din TINLIB;
- elaborarea unui model de fișier cu specificarea câmpurilor respective;
- întocmirea Chestionarului pe care urmează să-l completeze bibliotecarii, numele cărora vor fi reflectate în Fișier;
- completarea FA TINLIB de către bibliotecarii responsabili.

Vom examina foarte succint câteva secvențe de construire a Fișierului de autoritate al bibliotecarilor BȘU.

- **Nume, prenume :** Mihaluța, Aculina
- **Cunoscut(ă) ca :** Personalități Bălți
- **Forma preferată :** Mihaluța, Lina
- **Forma nepreferată :** Antoci, Aculina
- **Profesia :** bibliotecar - bibliograf
- **Domeniu de afirmare :** biblioteconomie
- **Funcții (la data înregistrării) :** șef Serviciu Catalogare Clasificare, grad de calificare superior
- **Funcții (la data înregistrării) :** asistent universitar prin cumul la Catedra Electronică și Informatică (1989 -)
- **Data nașterii :** 22.12.1966
- **Loc naștere :** s. Musteața, raionul Fălești
- **Naționalitate :** moldoveancă
- **Cetățenie :** Republica Moldova
- **Domiciliu :** or. Bălți
- **Studii :** Facultatea Biblioteconomie și Bibliografie, Universitatea de Stat din Moldova (1989)
- **Activitate socio - profesională :** membru ABRM (din 1992)
- **Activitate socio - profesională :** membru al Senatului USB (2008 - 2013)
- **Activitate socio - profesională :** membru al Consiliului Administrativ / Coordonator al Bibliotecii Universității de Stat "A. Russo"
- **Distincții - Decorații :** Diploma ABRM (2007)
- **Distincții - Decorații :** Diploma USB(2005 / 2007)
- **Distincții - Decorații :** Diploma de onoare a Ministerului de Cultură și Turism (2008)
- **Premii :** Cel mai bun bibliotecar(2004)
- **Premii :** Premiul I ABRM pentru lucrarea didactică "Bazele Culturii Informaționale"(2007)

- **Premii :** Premiul II ABRM pentru lucrarea Contribuții științifice ale profesorilor de Drept : Bibliogr. selectivă (2007)
- **Colaborări la publicații :** Confluente bibliologice
- **Colaborări la publicații :** Magazin bibliologic
- **Colaborări la publicații :** Buletin ABRM
- **Colaborări la publicații :** Symposia Professorum. Ser. Biblioteconomie. Informare. Documentare
- **Domeniu de activitate :** Biblioteconomie. Catalogare / Clasificare
- **Note utilizare :** Biblioteca Universitară bălțeană la 60 de ani

Autor al -

- **Articol :** Actualizări în Catalogare / Clasificare
- **Articol :** Catalogarea în contextul integrării bibliotecilor moderne
- **Articol :** Ce înseamnă FRBR? : o încercare de delimitare a noțiunilor. Seminar interactiv, organizat de BCU București
- **Articol :** Instrumente de informare privind resursele informaționale și documentare
 - **Articol :** O rețetă a succesului
 - **Articol :** Particularitățile formării potențialului profesional al catalogatorilor / clasificatorilor
 - **Articol :** Valori axate pe consumatorii bibliotecii universității bălțene
 - **Articol :** Videoconferință digitală

Editor al -

- **Carte :** Publicații științifice ale universitarilor bălțeni : Bibliogr. select. 2000 - 2005

Responsabilitatea editorului : red.bibliogr.

- **Carte :** Contribuții științifice ale profesorilor Facultății de Drept : Bibliogr. select.

Responsabilitatea editorului : red. bibliogr.

- **Carte :** Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Tehnică, Fizică, Matematică și Informatică : Bibliogr. select.

Responsabilitatea editorului : red. bibliogr.

- **Carte :** Larisa Bortă : Biobibliogr.
- **Sursa :** Biblioteca Științifică US "A.Russo" Bălți
- **Introdus :** 29/01/2007
- **Catalogat de :** scc Antoci Lina

Complexitatea, în acest caz, este determinată de faptul că, pe lângă sinteza datelor biografice, în înregistrări sînt conținute variantele de nume cu care au semnat autorii (într-o gamă pe cît se poate de completă). Toate acestea presupun o muncă de cercetare și conferă înregistrărilor din baza de date a bibliotecii un caracter enciclopedic. Informațiile cuprinse în fișiere sînt utile nu doar catalogatorilor din biblioteci, ci și publicului larg căruia i se oferă, pe această cale, sinteze ale datelor privitoare la viața și lucrările

autorilor care figurează în catalogul on-line al BȘU.

Prin ceea ce ne propunem să facem în continuare, tindem să atragem cât mai mulți utilizatori, să ne completăm colecțiile cu documente noi, în special, din domeniile unde se întâmplă să avem cantități de exemplare mai puține, să le asigurăm beneficiarilor servicii rapide de regăsire a informațiilor prin utilizarea maximală a tehnologiilor informaționale și comunicaționale, pentru a demonstra că avem un autentic centru de informare și documentare în campusul universitar bălțean.

